

Antikorrupsjonsarbeid 2011

Februar 2012

Innledning

Norges Røde Kors er en del av den internasjonale Røde Kors- og Røde Halvmånebevegelsen, som arbeider for å avdekke, hindre og lindre menneskelige nød og lidelser. Bevegelsen har et strengt etisk rammeverk og har satt et økt fokus på å unngå korrupsjon, misligheter, misbruk, sløsing og uetisk oppførsel. Norges Røde Kors har nulltoleranse for korrupsjon, misligheter og misbruk.

Røde Kors hadde i 2011 kostnader på 1 245 millioner kroner. Internasjonal avdeling hadde kostnader på 838 millioner kroner. I tillegg til egenfinansiering og innsamlede midler fra næringslivet og private, finansieres aktiviteten med midler fra UD, NORAD og EUs humanitære hjelpeprogram ECHO. Disse samarbeidspartnere stiller tydelige krav til nulltoleranse for misligheter og korrupsjon og åpenhet om mislighetssaker som avdekkes.

Ingen nye mislighetssaker undersøkt i 2011

Mens det i 2010 var tre mislighetssaker som ble undersøkt av internrevisjonen i Røde Kors, var det ingen nye saker som ble gransket i 2011. Det ble imidlertid gjort en forundersøkelse etter en klage angående en norsk delegat til et annet land, men det ble ikke funnet noen uregelmessigheter.

En sak fra året før ble avsluttet i februar 2011: Underslag av penger på et program for forebygging og beredskap i områder utsatt for naturkatastrofer (tropiske sykloner) i Belize. Det ble underslått ca 36 000 kroner på et prosjekt støttet med midler fra EU. Det var ikke funnet uregelmessigheter på et prosjekt med støtte fra norsk UD.

Risikovurderinger, kvalitetssikring og internrevisjon

Risikostyring er et verktøy som gjør det mulig å forebygge uønskede hendelser og hjelpe til med å ta riktige beslutninger. Røde Kors systematiserer sin risikohåndtering både på organisasjonsnivå og prosjektnivå. Kvalitetssikringen av nye prosjekter innebærer at det skal gjøres en eksplisitt vurdering av risiko for korrupsjon og misligheter. Ved høy risiko er det nødvendig med tett oppfølging og kontroll. Det er opprettet en egen enhet for dette, Enhet for kvalitetssikring og internrevisjon, som foretar operasjonelle revisjoner av utvalgte prosjekter og aktiviteter. Det er også utarbeidet en sjekklister for feltbesøk.

Opplæring og forebygging

Røde Kors er medlem av Transparency International Norge. Håndboken "Preventing Corruption in Humanitarian Operations" fra TI brukes aktivt i bl.a. veiledning av nye delegater og på utestasjonene. Gjennom aktiv deltakelse i Transparency Internationals nettverk og andre nettverk skolerer ansatte i Røde Kors i å forebygge og undersøke mistanker om misligheter. Det internasjonale Røde Kors Forbundet oppdaterte i 2011 sin "Fraud and corruption prevention and control policy". Røde Kors i Norge samarbeider med og henter inspirasjon fra Forbundets arbeid på området.

Røde Kors

Varslingsordning

I 2008 etablerte Røde Kors en ekstern varslingsordning, med en egen ”varslingsknapp” (Hotline) på våre internettsider. Omgivelsene inviteres til å hjelpe oss med å bekjempe korrupsjon, sløsing og misbruk, og publikum oppfordres om å rapportere mistanker om uetisk eller ulovlig atferd. Retningslinjene for håndtering av mottatt varsel gjøres også kjent på nettsidene. Her opplyses det om at det ikke tillates sanksjoner overfor de som rapporterer mistanker om illegale forhold eller uetiske atferd.

Ingen av de undersøkte mistankene om misligheter på internasjonale saker de tre siste årene ble meldt inn via varslingskanalen. Rapporteringen om mistankene skjedde til koordinatorene i Internasjonal avdeling. De få bekymringsmeldingene som er mottatt siden varslingsordningen ble etablert, har for det meste handlet om forhold i norske lokalforeninger og hjelpekorps, eller om misbruk av Røde Kors emblemet.

I 2011 handlet et par e-poster som kom til varslingskanalen om misbruk av Røde Kors emblemet i Norge. Og det kom noen e-poster med bønn om hjelp til befolkningen i andre land etter naturkatastrofer eller konflikter. Og en e-post var en klage på en norsk delegat i utlandet, men det ble ikke funnet noen mislighet eller misbruk av utstyr.

Sentral kontrollenhet i Utenriksdepartementet

UD etablerte i 2007 ”Sentral kontrollenhet” som kontrollorgan for forvaltningen av midler på UD's budsjett. Enheten følger bl.a. opp mistanker om økonomiske misligheter knyttet til midler som utenriksstjenesten forvalter, både til drift og tilskudd. Fra høsten 2011 legges det hvert kvartal ut en rapport fra kontrollenheten med oversikt over avsluttede saker hvor misligheter er dokumentert. Ved utgangen av 2011 var 299 saker varslet/meldt inn, hvorav 147 var avsluttet og 152 fortsatt under behandling. I den ajourførte rapporten er det listet opp 57 saker som er blitt ”avsluttet med en reaksjon”. En av disse gjelder Røde Kors: Saken om ambulansetjenesten i Kabul som ble avdekket og utredet i 2009.

Kontaktinformasjon:

Svein Erik Bersås, Enhet for kvalitetssikring og internrevisjon: eki@redcross.no

Varslingskanal: hotline@redcross.no